

Марио Варгас Льоса - „Зелената къща“

ВРАТАТА СЕ ТРЪШНА и майката директорка вдигна очи от писалището. Майка Анхелика нахлу като вихрушка в кабинета, мъртвобледите ѝ ръце паднаха върху облегалката на един стол.

– Какво става, майко Анхелика? Защо идвате тъй?

– Избягали, майко! – заекна майка Анхелика. – Нито една не е останала, господи!

– Какво говорите, майко Анхелика! – Директорката скочи и тръгна към вратата. – Питомките ли?

– Господи, господи! – повтаряше майка Анхелика и кимаше утвърдително с кратки, еднакви и много бързи движения на главата, като кокошка, когато кълве.

Санта Мария де Ниева се издига при вливането на река Ниева в Горен Мараньон, двете реки опасват селището и определят границите му. Срещу него от водите на Мараньон се подават два острова – по тях местните жители определят кога приижда реката, кога спада. Ако няма мъгла, от селището се виждат обрасли в растителност хълмове, а надолу по течението на широката река – грамадите на Кордилиерите, които Мараньон пробива при Понго де Мансериче: десет бурни километра водовъртежи, прагове и водопади, които започват при един военен гарнизон, на лейтенанта Пингло, и свършват при друг – при гарнизона Борха.

– Оттук, майко – каза майка Патросинио. – Вижте, вратата е отворена, оттук са минали. Директорката вдигна фенера и се наведе: храстите бяха като плътна сянка, обсипана с насекоми. Подпря длан върху притворената врата и се обърна към майките. Расата им се бяха стопили в нощта, но белите им коси блестяха като перата на сиви чапли.

– Намерете Бонифасия, майко Анхелика – прошепна директорката. – Заведете я в моя кабинет.

– Да, майко, ей сегичка. – Фенерчето освети за миг треперещата брадичка на майка Анхелика, примигващите ѝ очички.

– Вървете съобщете на дон Фабио, майко Гриселда – каза директорката. – А вие на лейтенанта, майко Патросинио. Да тръгнат веднага да ги търсят. Побързайте!

Два бели ореола се откъснаха от групата към вътрешния двор на мисията. Следвана от монахините, директорката тръгна към резиденцията, долепена до стената на овощната градина, откъдето на своенравни промеждутъци се разнасяше грак и заглушаваше пърхането на прилепите и свиренето на щурците. Между овошките примигваха, проблясваха огънчета: светулки ли, очи на кукумявки ли? Директорката спря пред параклиса.

– Вие влезте, майки – каза тя меко. – Помолете се на Богородицата да не се случи нещастие. Аз ще дойда после.

Санта Мария де Ниева е като неправилна пирамида, чиято основа са реките. Пристанището е на Ниева и около плаващия кей се люлеят тънките канута на агуаруните и корабчетата и лодките на християните. По-нагоре е квадратният площад на кафеникава земя. По средата му се издигат два ствола на капирони – голи и снажни. На единия жандармите издигат знамето в дни на национален празник. А площадът е образуван от участъка, от къщата на губернатора, от няколко жилища на християни и от кръчмата на Паредес, който е още и търговец, и дърводелец, и знае как се вари вълшебна биле за любов. А по-нависоко, върху два хълма – те са като две темета на селището, – са зданията на мисията: цинкови покриви, основи от пръст и пона, измазани с вар стени, железни решетки на прозорците, дървени врати.

– Да не губим време, Бонифасия – каза директорката. – Разкажи ми всичко.

– В параклиса беше – каза майка Анхелика. – Там я намериха майките.

– Аз те попитах нещо, Бонифасия – каза директорката. – Какво чакаш, защо не отговаряш?

Облечена беше в светлосиня туника, като в калъф, който скриваше тялото ѝ от раменете до глезените, а босите ѝ стъпала, с медния цвят на дъсчения под, бяха събрани и приличаха на две сплеснати, многоглави животинки.

– Не чуваш ли? – каза майка Анхелика. – Говори най-сетне!

Полумракът в кабинета и тъмното покривало, което обрамчваше лицето ѝ, засилваха двусмисления му израз – суров ли беше, безразличен ли? – а големите ѝ очи гледаха вторачено в писалището. От време на време вятърът от градината разлюляваше пламъка на фитила и показваше, че са зелени и че меко искрят.

– Да не са ти откраднали ключовете? – каза майката директорка. – Никога няма да се поправиш ти, нехайнице!

Ръката на майка Анхелика прелетя в кръг над главата на Бонифасия.

– Видя ли до какво доведе твоето небрежие?

– Оставете това на мене, майко – каза директорката. – Не ми губи повече времето, Бонифасия!

Ръцете ѝ висяха отстрани по тялото, главата си държеше наведена, под туниката едва се забелязваше как гърдите ѝ се движат. Правилните ѝ дебели устни бяха надменно стиснати, а ноздрите ѝ съвсем равномерно се разтягаха и се смръщваха.

– Ще се разсърдя, Бонифасия. Говоря ти с добро, а ти мълчиш, сякаш това не те засяга – каза директорката. – В колко часа ги остави сами? Не заключи ли спалнята? Говори най-сетне, изчадие дяволско! – Майка Анхелика дръпна Бонифасия за туниката. – Бог ще те накаже за тази гордост. Целия ден можеш да ходиш в параклиса, а нощем твоето задължение е да пазиш питомките – каза директорката. – Защо си излязла от стаята си без разрешение?

Някой почука кратко два пъти на вратата на кабинета, майките се обърнаха, Бонифасия вдигна малко клепачите си и за миг очите и станаха по-големи, по-зелени и напрегнати. Стотина метра по-нататък по десния бряг на реката Ниева от хълмовете над селото се вижда колибата на Адриан Ниевес и малкото му стопанство, а след него – потоп от лиани, гъсталаци, дървета с клони като пипала и високи-високи планински гребени. Недалеч от площада е индианското селище – купчина колиби, издигнати върху отсечени дървета. Тиня поглъща буренаците и окръжава локви воняща вода, която гъмжи от попови лъжички и червеи. Тук-там – малки квадратни нивички с юка, царевица, зеленчукови градинки-джуджета. Стръмна пътека се спуска от мисията до площада. А зад мисията една пръстена стена пресреща напора на гората, яростното нашествие на растителността. В тази стена има една затворена врата.

– Губернаторът, майко – каза майка Патросинио. – Може ли?

– Да, поканете го, майко Патросинио – каза директорката.

Майка Анхелика вдигна лампата и измъкна от тъмното две неясни фигури на прага. Завит в одеяло, с фенер в ръка, дон Фабио влезе, извинявайки се:

– Бях си легнал вече и тръгнах, както сварих, майко, извинете ме за външния ми вид – подаде ръка на директорката, на майка Анхелика. – Че как е могло да се случи такова нещо? Просто не можех да повярвам, кълна ви се. Представям си какво ви е, майко. Плешивият му череп изглеждаше влажен, мършавото му лице се усмихваше на майките.

– Седнете, дон Фабио – каза директорката. – Благодаря ви, че дойдохте. Подайте стол на губернатора, майко Анхелика.

Дон Фабио седна и фенерът, който висеше на лявата му ръка, запали златист кръг върху чергата от чамбира.

– Вече тръгнаха да ги търсят, майко – каза губернаторът. – И лейтенантът също. Не се тревожете, положително ще ги намерят още тази нощ.

– Бедните създания, самички в селвата, дайте си сметка, дон Фабио, представете си – въздъхна директорката. – Добре, че не вали. Не знаете какъв страх преживяхме.

– Но как е станало това, майко – каза дон Фабио. – Все още ми звучи невероятно.

– Поради немарливостта на ей тази тук – каза майка Анхелика, посочвайки Бонифасия. – Оставила ги сами и отишла в параклиса. Забравила е навярно да заключи вратата.

Губернаторът погледна Бонифасия и на лицето му се изписаха строгост и огорчение. Но след миг се усмихна извинително на директорката.

– Децата са несъзнателни, дон Фабио – каза директорката. – Нямаат представа какви опасности ги дебнат. Това най-много ни тревожи. Някакво нещастие, някой звяр...

– Ох, какви деца – каза губернаторът. – Виждаш ли, Бонифасия, трябва да бъдеш по-внимателна.

– Моли бога нищо да не им се случи – каза директорката. – Ако ли не, какви угризения ще имаш на съвестта си цял живот, Бонифасия.

– Не сте ли ги усетили, като излизат, майко? – попита дон Фабио. – През селището не са минали. През гората трябва да са избягали.

– Излезли са през вратата на овощната градина, затова не сме ги усетили – каза майка Анхелика. – Откраднали ключа от тази глупачка.

– Не ме наричай глупачка, майчице – каза Бонифасия с широко разтворени очи. – Не го откраднах.

– Глупачка, кръгла глупачка си – каза майка Анхелика. – Още смееш да възразяваш? И не ме наричай майчице.

– Аз им отворих вратата. – Бонифасия едва разлепи устните си. – Аз ги пуснах да избягат. Виждаш ли, че не съм глупачка?

Дон Фабио и директорката протегнаха шии към Бонифасия, майка Анхелика затвори устата си и пак я отвори, изхриптя, преди да може да проговори.

– Какво казваш? – пак изхриптя. – Ти ли си ги пуснала да избягат?

– Да, майчице – каза Бонифасия. – Аз ги пуснах.